

İSTANBUL SEMTLERİNİ KONU EDİLEN MANİLER CÖNKÜ*

Dr. Doğan KAYA

Özet

Türk kültüründe yazılı kaynaklar içinde cönkler önemli yer tutmaktadır. Kütüphanelerimizde ve özel şahıslarda bulunan çok sayıda cönklerdeki bilgiler ve ürünler hâlâ kültürümüze kazandırılmayı beklemektedir. Bu bildiri hazırlama düşüncesinin temelinde de bu olgu yatmaktadır.

Söz konusu cönk, Sivas'taki Ziya Bey Kütüphanesinde, 6772'de kayıtlıdır ve 19 varaktan oluşan bir cönkür. Tamamında, İkrâmî mahlaslı şairin kaleme aldığı maniler kayıtlıdır. Bunun ilk 11 varığında İstanbul'un beldeleri ve semtlerinin konu edildiği manilere, kalan kısımlarda da sebzeler ve meyvelerle ilgili manilere yer verilmiştir.

Bu cönte, bizi ilgilendiren yani İstanbul'u konu edinen manilerin sayısı 73'tür. Maniler cönte; *Anadolu, Rumeli, Adalar, Anadolu Demiryolu, Çamlıca, Rumeli Demiryolu, Haliç'in Beyoğlu Cephesi ve Haliç'in İstanbul Semtleri* başlığı altında verilmiştir. Araştırmalarımız çerçevesinde söz konusu manilerin bugüne kadar hiç yayımlanmadığını tespit ettik.

Anahtar kelimeler: *Cönk, İkrâmî, mani, İstanbul semtleri.*

Abstract

Cönks, as a part of written sources, play very significant role in Turkish culture. Information, about genres and Turkish folk culture, in many cönks existed in the libraries and personal archives are still waiting for being gained to our culture. This paper has been prepared with respect to this fact.

The cönk, analyzed for this study, is registered with number of 6772 in Ziya Bey Library in Sivas and it has 19 leafs. In all of the conk, there are manis written by a poet using penname as Ikrami. In its first 11 leaves, there are manis about parts and towns of Istanbul and it is seen manis about fruits and vegetables in the rest of the conk.

In the cönk, on which we have studied, the number of manis written about Istanbul is 73. Manis have been written in the cönk under the titles of *Anatolia, Rumelia, Islands, Anatolia Railways, Çamlıca, Rumelian Railways, Beyoğlu Front of Haliç (Golden Horn) and Istanbul Towns in Haliç.* It has been determined that these manis in the study has not been published so far.

.....

*Bu çalışma bildiri olarak sunulmuş daha sonra bildiriler kitabında basılmıştır. (7. Uluslararası Türk Kültürü Kongresi Türk ve Dünya Kültüründe İstanbul, Ankara, 6-10 Ekim 2009)

Türk kültüründe yazılı kaynaklar içinde cönkler önemli yer tutmaktadır. Kütüphanelerimizde ve özel şahıslarda bulunan çok sayıda cönklerdeki bilgiler ve ürünler hâlâ kültürümüze kazandırılmayı beklemektedir. Bu bildiriye hazırlama düşüncesinin temelinde de bu olgu yatmaktadır.

Bu bildiriye konu olan cönk, Sivas'taki Ziya Bey Kütüphanesinde, 6772'de kayıtlıdır ve 19 varaktan oluşan bir cönkür. Tamamında, *İkramî* mahlaslı şairin kaleme aldığı maniler kayıtlıdır. Bunun ilk 11 varağında İstanbul'un beldeleri ve semtlerinin konu edildiği manilere, kalan kısımlarda da sebzeler ve meyvelerle ilgili manilere yer verilmiştir.

Mani; anonim halk şiiri şekillerinden olup az sözlerle çok anlamların ifade edildiği, sevdâ konusu ağırlıkta olmak üzere hemen her konuda söylenmiş, yedi heceli, müstakil dördüklü şiirlerdir.

İnsanımız duygusunu, inancını, dünya görüşünü, arzusunu, dileğini, düşüncesini ve hayallerini ve daha nice hasletlerini maninin kısa hacmi içerisinde yansıtmıştır. Bundan dolayıdır ki manilerde pek çok konu işlenmiştir. Bunlardan ilk akla gelenler şunlardır: *Sevda, şehir, cinsel, ramazan, mektup, hayvan, gelin-kaynana, tatlı, öğüt, sosyal, felek, isimlerle, gurbet, anne, sünnet, meslek, mezar, kabadayı, nazar, kardeş, ırmak, politik, fotoğraf, tarih*. Bu konudaki bilgiyi ve örnekleri Anonim Halk Şiiri adlı kitabımızda ayrıntılı olarak ele aldığımızdan ayrıca üzerinde durmak istemiyoruz.

Bizim bu bildiride irdeyeceğimiz maniler de İstanbul'un belde ve semtlerini konu almaktadır.

Maniler her ne kadar anonim halk şiiri ürünü olsalar da, âşık tarzı şiir geleneği içerisinde kendisine yer bulabilmiştir. Âşıklar, düşünce ve inançlarını ortaya koyarken zaman zaman "koşma" kafiye düzeninin dışına çıkarak mani tipinde şiirler vücuda getirmişlerdir. Bu tip şiirleri değerlendirmek başlı başına bir çalışma konusudur. Ancak biz burada mani tipinde şiirler yazmış olan şairlerin bir kısmının adını zikretmekle yetiniyoruz: *Muhiddin Abdal*,¹ *Hatayî*,² *Erzurumlu İbrahim Hakkı*,³ *Şeyh Ahmed Suzi*,⁴ *Bardızlı Nihanî*,⁵ *Posoflu Zülalî*,⁶ *Bayburtlu Hicranî*,⁷ *Yozgatlı Hüznî*,⁸ *Kastamonulu Yorgansız Hakkı*,⁹

1. Sadeddin Nüzhet Ergun, *Bektaşî Şairleri ve Nefesleri*, C. I, İstanbul, 1955, s. 152-154.

2. İbrahim Aslanoğlu, *Şah İsmail Hatayî ve Anadolu Hatayîleri*, İstanbul 1992, s. 382-386.

3. Âmil Çelebioğlu, *Erzurumlu İbrahim Hakkı'nın Manileri*, TK, Yıl. XXIV, S. 270, Ekim 1985, s. 29-31.

4. Kadir Pürlü, "Suzi Divanında Maniler", *Kızılırmak*, I (2), Şubat 1992, s. 13.

5. Mehmet Gökalp, *Bardızlı Âşık Nihanî*, Ankara, 1988, s. 58-59.

6. Yunus Zeyrek, *Posoflu Âşık Zülalî*, İstanbul, 1988, s. 167-169. / İrfan Ünver Nasrattnoğlu, *Posoflu Âşık Zülalî*, Ankara, 1987, s. 57.

7. Sabri Özcan San, *Âşık Hicranî*, Ankara, 1987, s. 224.

8. Durali Doğan, *Yozgat Şair ve Yazarları*, Ankara, 1988, s. 202.

9. Süleyman Şenel, *Kastamonulu Yorgansız Hakkı Çavuş*, İstanbul, 1997, s. 127.

Samsunlu Âşık Nasuhî,¹⁰ *Şavşatlı Deryamî*,¹¹ *Şarkışlalı Sefil Selimî*,¹² *Karşlı Âşık Hasreti*,¹³ *Adanalı Osman Feymanî*,¹⁴ *Âşık Ali Şahin*,¹⁵ *Sivaslı Kul Mehmet (Anulur)*.¹⁶

Âşıklar, mani tipinde şiirler yazmakla beraber, kimi zaman birbirleriyle yine bu şekil çerçevesinde karşılaşma da yapabilirler. Sözgeşi, Sümmanî ve Zülali'nin bir karşılaşması bu şekilde olmuştur.¹⁷

Son devirde, bilhassa millî edebiyat cereyanı çerçevesinde eser veren ediplerimiz içerisinde de mani şeklini deneyen şairlerimiz olmuştur. Sözgeşi, *Ziya Gökalp* (1876-1924) "Ahlâk" başlıklı şiirini mani tarzında yazmıştır.¹⁸ Son asır Türk şairlerinden olan *Orhan Seyfi Orhon* (1890-1972) da mani denemelerinde oldukça başarı sağlamıştır.¹⁹ *Harputlu Hayri Efendi*,²⁰ *Abdullah Cevdet*,²¹ *Deli Ozan* mahlası ile şiirler yazan *Fuat Köprülü*²² *Yusuf Ziya Ortaç*²³ ve Süleyman Bumin'in²⁴ de mani tarzında denemeleri olmuştur.

Diğer taraftan *Faruk Nafiz Çamlıbel* (Maniler), *Kudret Sinan* (Modern Maniler), *Nuri Can* (Ramazan Manileri) *Ekrem Reşit* (Gurbet Manileri), *Salih Zeki* (Kışa Maniler), *Ceyhun Atıf Kansu* (Maniler), *Feyzullah Demiray*'ın da bu tarzda şiirlerinin olduğunu bilmekteyiz.

Bildirimize konu ettiğimiz İstanbul manilerini kaleme alan şairin adı da *İkramî*'dir. 71 ve 73. manilerin altında kayıtlı bulunan *İkramî* hakkında herhangi bir bilgiye ulaşamadık. Manilerdeki ifadelerden ve kullandığı kelimelerden hareketle aydın birisi olduğunu ve XX. yüzyılın ilk yarısında yaşadığını rahatlıkla söyleyebiliriz. Büyük ihtimalle mevcut cönkü kendisi istinsah etmiştir. İmlasında herhangi bir kusur yoktur.

Cönk, Sivas Ziya Bey Kütüphanesinde 6772 numarada kayıtlıdır. Buraya İbrahim Aslanoğlu'ndan satın alınarak kaydedilmiştir. Cönkte tutulduğu tarihle ilgili olarak herhangi bir ibare yoktur. Cumhuriyetin ilk yıllarında hazırlanmış çizgili, ince ve sarı yapraklıdır. Son sayfasında üzerinde "Kastamonu 19.4.1934" ibaresine taşıyan bir mühür

¹⁰ Ali Kayıkçı, *Samsunlu Halk Şairleri*, Samsun, 1991, s. 228.

¹¹ Halil Açıkgöz, *Âşık Deryamî Hayatı ve Şiirleri*, İstanbul, 1987, s. 384.

¹² Doğan Kaya, *Çobanın Can Pınarı*, Sivas, 1996, s. 111.

¹³ Sadi Değer, *Karşlı Âşık Hasreti*, Ankara, [1976], s. 60.

¹⁴ Erman Artun, *Günümüzde Adana Âşıklık Geleneği (1966 -1996) ve Aşık Feymani*, Adana, 1996, s. 278-282.

¹⁵ Halil Atılğan, *Güneyde Kültür*, S. 83, 1.1996, s. 13.

¹⁶ Kul Mehmet, *Turnalar*, Sivas, 1998, s. 217-225.

¹⁷ Hikmet Dizdaroğlu, *Halk Şiirinde Türler*, Ankara, 1969, s. 64-65.

¹⁸ Fevziye Abdullah Tansel, *Ziya Gökalp Külliyyatı-1: Şiirler ve Halk Masalları*, Ankara, 1989, s. 102.

¹⁹ Orhan Seyfi Orhon, *Şiirler*, İstanbul 1970, s. 49-50, 95-97.

²⁰ Niyazi Eset, *Mukayeseli ve Neşredilmemiş Maniler*, Ankara, 1944, s. 20.

²¹ Niyazi Eset, a. g. e., s. 27.

²² Niyazi Eset, a. g. e., s. 27.

²³ Nevzat Gözaydın, "Anonim Halk Şiiri Üzerine", *TD-Türk Halk Şiiri Özel Sayısı III (Halk Şiiri)*, S. 445-450, Ankara, 1989, s. 22.

²⁴ Süleyman Bumin, *Tutuşan Ruh*, Sivas, 1936, s. 63-70.

ve onun altında da dolma kalem ile yazılmış “memurluğuna” sözü yer almaktadır. Açılımı defter şeklindedir. 13 X 20.5 cm, ebadında olup kapaksızdır.

Genellikle her sayfada sekiz maniye yer verilmiştir. Maniler yazılırken dört mısra düzenine uyulmamış; 1. ve 2. dizesi ile 3. ve 4. dizesi yan yana yazılmıştır. Manilerin ilk iki dizelerindeki sözler, semt veya yöreyle ilgili değildir. Şair asıl söylemek istediklerini 3. ve 4. dizede dile getirmiştir.

Cönkte toplam 117 adet mani bulunmaktadır. Manilerden 73’ü İstanbul konulu olup bunlara ilk altı varakta yer verilmiştir. Bu manileri “Bağçelerde” başlığı altında yazılmış çiçek ve bitkilerin konu edildiği 44 mani izlemiştir.

Maniler cönkte; *Anadolu, Rumeli, Adalar, Anadolu Demiryolu, Çamlıca, Rumeli Demiryolu, Haliç’in Beyoğlu Cephesi ve Haliç’in İstanbul Semtleri* başlığı altında verilmiştir.

Her başlıkta yer alan mani sayısı, beldeler ve semtlerin adları ile bunların İkrâmî’ye göre öne çıkan özellikleri şöyledir:

Anadolu Sahili: (13 mani)

Anadolu Kavağı, Anadoluhisarı, Beykoz, Beyler Bey, Çengelköy, Çubuklu, Harem, Kandilli, Kanlıca, Kuzguncuk, Sakin Paşa Bahçesi, Salacak, Üsküdar, Vaniköy.

Harem-Salacak: Birbirinden ayrılmaz

Üsküdar: Neşe saçar.

Kuzguncuk: Güzellerin yuvasıdır.

Beylerbey: Safalıdır.

Çengelköy: Ayvası meşhurdur.

Vaniköy: Havası hastalara şifadır.

Kandilli: Boğaz’ın incisidir.

Anadoluhisarı: Göksu’suyla şendir,

Kanlıca: Yoğurdu pek de lezizdir.

Çubuklu: Sefâsı kalbe ferahlım verir.

Sakin Paşa Bahçesi: Sevda rüyasıdır.

Beykoz: Paçası gayet nefistir.

Anadolu Kavağı: Karmaşık yerdir.

Rumeli Sahili: (15 mani)

Altinkum, Arnavutköy, Bebek, Beşiktaş, Büyükdere, Emirgan, İstinye, Kabataş, Kefeli, Kireçburnu, Kuruçeşme, Ortaköy, Pazarbaşı, Rumeli Hisarı, Rumeli Kavağı, Sarıyer, Tarabya, Uluköy, Yeni Mahalle, Yeniköy.

Kabataş: Öksüz kalmıştır.

Ortaköy: Selâm gönderilmektedir.

Beşiktaş: Selâm gönderilmektedir.

Kuruçeşme: Kömür depolar ile kirlenmiştir.

Arnavutköy: Çileğinin tadına hiç söz olmaz.

Bebek: Sefalıdır.

Rumeli Hisarı: Ne kadar ruh fezadır.

Boyacıköy: Şadumandır, Uluköy'le kâmurân olmuştur.

Emirgan: Şadumandır, Uluköy'le kâmurân olmuştur.

İstinye: Can fedadır.

Yeniköy: Oteliyle şan verir.

Tarabya: Oteliyle şan verir.

Kireçburnu: Havası pek de serttir.

Kefeli: Havası pek de serttir.

Büyükdere: Piyasasına doyulmaz.

Sarıyer: Sevdasız olmaz.

Yeni Mahalle: Pazarbaşı denilmektedir.

Pazarbaşı: Yenimahalle için kullanılmaktadır.

Rumeli Kavağı: Boğaz'ın karşısındadır.

Altinkum: Plajıyla cana canlar katar.

Adalar:(3 mani)

Burgaz, Büyük Ada, Heybeli, Kınalı.

Burgaz: Âşık yuvasıdır.

Kınalı: Gizli sevda vardır.

Büyük Ada: Çayırı eşsiz kalmaz.

Heybeli: Çayırı eşsiz kalmaz.

Anadolu Demiryolu:(13 mani)

Bostancı, Caddebostan, Erenköy, Feneryolu, Görenbe, Haydarpaşa, Kadıköy, Kalamış, Kandilli, Kartal, Kızıltoprak, Maltepe, Moda, Pendik, Suadiyye Hamamı.

Kızıltoprak: Burada sevda habersiz olmaz.

Kartal: Sevgi onda bulunmuştur.

Kadıköy: Başında sevda uçar.

Haydarpaşa: Başında sevda uçar

Feneryolu: Her gece sevda pazarı kurmuştur.

Erenköy: Sivrisinek yuvasıdır.

Görenbe: Sivrisinek yuvasıdır.

Suadiyye: Hamamı yâre çile-gâhtır.

Bostancı: Şifa yeridir.

Maltepe: Bütün letafetiyle yara sarar.

Pendik: Naziri yoktur.

Caddebostan: Ruha neşe saçar.

Kalamış: Gurubuna doyulmaz.

Moda: Tarih yazıp sevişilir.

Kandilli: Yoğurduyla alış veriş menzildir.

Çamlıca: (6 mani)

Bağlarbaşı, Bulgurlu, Çamlıca, Kısıklı, Libade, Mama.

Çamlıca: Ulvî manzarasıyla bir tanedir.

Kısıklı: Sevgi onda bulunur.

Bağlarbaşı: Güzeldir, dil-rubadır.

Libade: Vasıflandırma yok.

Mama: Bir zaman dert ortağımydın.

Rumeli Demiryolu:(9 mani)

Bakırköy, Eminönü, Florya, Kısıklı, Kumkapı, Küçükçekmece, Samatya, Sirkeci, Yedikule, Yenikapı, Yeşilköy, Zeytinburnu.

Eminönü: Ahengine uyar yoktur.

Sirkeci: Ahengine uyar yoktur.

Kumkapı: Sahilde karar kılmıştır.

Yenikapı: Sahilde karar kılmıştır.

Samatya: Herkes "Küçük Paris" der.

Yedikule: Marulu göbekli olur.

Zeytinburnu: Vasıflandırma yok.

Kısıklı: Vasıflandırma yok.

Bakırköy: Bir zamanlar üzümü mebzuldü.

Yeşilköy'ün Feneri: Enis-i ruhumdır.

Florya: Bütün çiftler sende toplanır.

Küçükçekmece: Çiftlere yuva mısın?

Haliç Beyoğlu Cephesi: (3 mani)

Halıcıoğlu, Hasköy, Karaağaç, Kasımpaşa, Sütlüce.

Kasımpaşa: Vasıflandırma yok.

Okmeydanı: Vasıflandırma yok.

Hasköy: Okmeydanı altındadır.

Halıcıoğlu: Okmeydanı altındadır.

Sütlüce: Vasıflandırma yok.

Karaağaç: Vasıflandırma yok.

Haliç İstanbul Semtleri: (9 mani)

Ada, Ayakapı, Ayvansaray, Balat, Cibali, Defterdar, Eyüp Sultan, Fener, Kâğıthane, Silahtar.

Cibali: Şenliklidir, fabrikasıyla meşhurdur.

Ayakapı: Boynu bükülü kalmıştır.

Fener: Vasıflandırma yok.

Balat: Şimdi güzel çirkin kızlarla kaynıyor.

Ayvansaray: Vasıflandırma yok.

Defterdar: Vasıflandırma yok.

Eyüp Sultan: Ölenlere meskendir.

Silahtar: Vasıflandırma yok.

Kâğıthane: Vasıflandırma yok.

Yemiş: Kalabalıktır.

Şiirler, vesika niteliği taşımamakla beraber, ihtiva ettiği konu ve şairin duygu, düşüncesi ve dünya görüşü çerçevesinde kimi zaman tarihe, folklora ve coğrafyaya yardımcı olurlar. Meseleye bu açıdan bakıldığında, yukarıda ele aldığımız manilerde de bu özelliğin kendisini gösterdiği görülecektir. Bizim arzumuz da edebiyatımızın önemli kaynakları içinde bulunan cönklerdeki metinlerin gün yüzüne çıkmasıdır. Biz burada kendi mecrasında kısmen de olsa bunu yerine getirmeye çalıştık.

METİNLER**(1b)****Anadolu Sahili****1**

Denize ağ atacak
Kalbe yara açacak
Birbirinden ayrılmaz
Harem ile Salacak

2

Paçaları pek de dar
Kendine hep eş arar
Seni bilenler bilir
Neşe saçan Üsküdar

3

Gel yanıma be çocuk
Mini mini yavrucuk
Güzellerin yuvası
Ne güzeldir Kuzguncuk

4

Sana söyleyim bir şey
Dinler misin hep ya hey
Safalıdır doğrusu
O güzelim Beyler Bey

5

Konsoluyla aynası
Bohçasında var fesi
Ne kadar da meşhurdur
Çengelköy'ün ayvası

6

Gelinin kaynanası
Damadın bey babası
Hastalara şifadır

Vaniköy'ün havası

7

Eli keten mendilli
Diğer eli zenbilli
Boğaz'ın incisidir
O güzelim Kandilli

8

Kuşlara serptim darı
Kırmızıdır şalvarı
Göksu'suyla ne şendir
Anadoluhisarı

(2a)**9**

Rüzgâr güller savurdu
O kız ikiz doğurdu
Pek de leziz olurmuş
Kanlıca'nın yoğurdu

10

Güzellerin edâsı
Çekilmezmiş cefâsı
Kalbe ferah veriyor
Çubuklu'nun sefâsı

11

Elinde şık bohçası
Cebinde var akçesi
Sevda rüyası imiş
Sakin Paşa Bahçesi

12

Mimbiklerin salçası
Pek de latif kalçası
Gayet nefis olurmuş
Beykoz'un paçası

13

Al al olmuş yanağı
 Boyalıdır dudağı
 Ne karmaşık yer imiş
 Anadolu Kavağı

Rumeli Sahili

14

Alırız her ay maaş
 Oluruz her gün tıraş
 Sana pek acıyorum
 Öksüz kaldın Kabataş

15

Bahçeye diktim haşhaş
 Niçin eylersin telaş
 Selâmımı kabul et
 Ortaköy'le Beşiktaş

16

Mangalını hiç eşme
 Güzellere ilişme
 Kömür depolar ile
 Kirlendi Kuruçeşme

(2b)

17

Sanki nurdan bileği
 Çekiyorum çileyi
 Tadına hiç söz olmaz
 Arnavutköy çileği

18

Sevgilim bir kelebek
 Güya kanatsız melek
 Zevk içinde yüzüyor
 Sefalıdır şen Bebek

19

Bir yar sevdim haşarı
 Çıkamam hiç dışarı
 Ne kadar ruh fezadır
 O Rumeli Hisarı

20

Boyacaköy Emirgan
 İkisi de şaduman
 Birleşince oldular
 Uluköy'le kâmurân

21

Gitme artık öteye
 Beriye gel beriye
 Sana canım fedadır
 Bilirsin ya İstinye

22

Bademli kurabiye
 Üç beş tane de sen ye
 Oteliyle şan verir
 Yeniköy'le Tarabya

23

Seni sevmiş ezeli
 Titriyor işte beli
 Havası pek de serttir
 Kireçburnu Kefeli

24

Açıldı bak pencere
 Kaynıyorken tencere
 Piyasana doyulmaz
 Değil mi Büyükdere

(3a)

25

Gözüne gözlük takar
Güzellere yan bakar
Hiç de sevdasız olmaz
Sarıyer'de sarı yar

26

Yirmi sekiz imiş yaşı
..... almış kaşı
Yeni Mahalle'ye ise
Diyorlar Pazarbaşı

27

Tatlıdır bal kabağı
Hemen doldur çanağı
Boğazın karşısında
Urumeli Kavağı

28

Sevdasını okurum
Su isterim bir yudum
Cana canlar katıyor
Plajıyla Altinkum

Adalar

29

Ne kadar da yaramaz
Hemen hiç rast durmaz
Denizin ortasında
Âşık yuvası Burgaz

30

Elinde elma dalı
Yüzüne dürmüş alı
Gizli gizli seviyor
Parmakları Kınalı

31

Hiç de değil elemli

Fevkalade neşeli
Çamları eşsiz kalmaz
Büyük Ada Heybeli

(3b)

Anadolu Demiryolu

32

Kadında bakmam yaşa
Gir de koynumda yaşa
Sevda uçar başında
Kadıköy Haydarpaşa

33

Elinde bir al bayrak
Ağaçlar açtı yaprak
Sevda habersiz olmaz
Değil mi Kızıltoprak

34

Yanbolu İnebolu
Sende yalan dopdolu
Sevda pazarı kurmuş
Her gece Feneryolu

35

Tutmuş bir hatun ebe
Dokuz aylık bir gebe
Sivrisinek yuvası
Erenköy'le Görenbe

36

İple çeker bayramı
Terk et gönülden gamı
Yâre çile-gah olmuş
Suadiyye Hamamı

37

Sevda hem tatlı acı
Vuslat imiş ilacı

Yaralı kalbim için
Şifa yeri Bostancı

38

Gönülde bir yara var
Yaraya merhem arar
Bütün letafetiyle
Maltepe yara sarar

39

Yanakları pek de al
Dudakları ne de bal
Sevgimi sende buldum
Öyle değil mi Kartal

(4a)

40

Maçın'de biz ne şendik
Her yerini beğendik
Hiç de nazirin olmaz
Senin eline Pendik

41

Başta sevda dumanlı
Berbat eder insanı
Ruha neşe saçıyor
İşte Caddebostanlı

(42)

Elinde koca kamaşmenzil
Sımsıkı yakalamış
Gurubuna doyulmaz
Sevdalıya Kalamış

43

Oturalım odada
Gezinelim sofada
Tarihimiz yazalım

Sevişelim Moda'da

44

Bir yar sevdim bilgili
Sarhoş değil içkili
Alış veriş menzili
Yoğurduyla Kandilli

Çamlıca

45

Bir yar sevdim namlıca
Endamı pek şanlıca
Ulvî manzarasıyla
Bir tanedir Çamlıca

46

Sevgilim pek santurlu
Şalvarı dar uçkurulu
Sana gelin gelecek
Bu yaz o kız Bulgurlu

47

Sevdiği kır bıyıklı
Gözleri pek ışıklı
Sevgiyi sende buldum
Bahtiyarım Kısıklı

(4b)

48

Kuyuya atmış taşı
Gördün mü arkadaşı
Mevkii dil-rubadır
Güzeldir Bağlarbaşı

49

Sun güzelim bir bade
Renkli olmasın sade
Senden buldum eşimi

Ne gündü ah Libade

50

Çirkin değilsin ama
Azıcık kımıldama
Bir zaman dert ortağım
Sen değil miydin Mama

Rumeli Demiryolu

51

Ankara'da Cebeci
Gündüzü yok gececi
Ahengine uyar yok
Eminönü Sirkeci

52

Yaptırır her gün yapı
Arsasının yok çapı
Sahilde karar kılmış
Kumkapı Yenikapı

53

Kırlar dolu papatya
Tuzluya tatlı katma
Küçük Paris diyormuş
Sana herkes Samatya

54

Bozulmuş hep suyolu
Her taraf neşe dolu
Ne de göbekli olur
Yedikule marulu

55

Ahçısı var ayıklı
Pek fersude kılıklı
Sen de sıraya girdin
Zeytinburnu Kısıklı

5a

56

Dinler misin sözümü
Kamaştırdın gözümü
Bir zamanlar mebzuldü
Bakırköy'ün üzümü

57

Çocuktan al haberi
Bu sözün var mı yeri
Sensin enis-i ruhum
Yeşilköy'ün Feneri

58

Rafta sünger durur ya
Her gün sabah olur ya
Sende toplanıyorlar
Bütün çiftler Florya

59

Ben söyleyim bilmece
Sen söyle bildirmece
Çiftlere yuva mısın
Söyle Küçükçekmece

Haliç Beyoğlu Cephesi

60

Elinde zilli maşa
Neler geldi bu yaşa
Eşinden mi ayrıldın
Zavallı Kasımpaşa

61

Vezirmiş hem üç tuğlu
Hamamı var buğulu
Okmeydanı altında
Hasköy Halıcıoğlu

62

Ağzına tıka tıkaç
Muhitine neşe saç
Son zamanda şenlensin
Sütlüce Karaağaç

(5b)

Haliç İstanbul Semtleri

63

Naziri hiç gelmemiş
Kimseye renk vermemiş
Civciv yuvası gibi
Kalabalıktır Yemiş

64

Pek şirindir cemali
Yoktur eşi misali
Fabrikasıyla meşhur
Şenliklidir Cibali

65

Ne içi var ne sapı
Şimdi tutmuştur hapı
Boynu bükülü kaldı
Zavallı Ayakapı

66

Gördün mü kaynananı
Tepeye çıkmış kanı
Zurnada peşrev olmaz
Fener'de çaldık çanı

67

Elinde koca berat
Herkes konur bir ad
Güzel çirkin kızlarla
Kaynıyor şimdi Balat

68

Güzeller alay alay
Doğdu karşımda bir ay
Sen bana yar olmadın
Bir defa Ayvansaray

69

Para sayar veznedar
Bana olmaz bahtım yar
Ne olur rahm eylesen
Bir gün için Defterdar

70

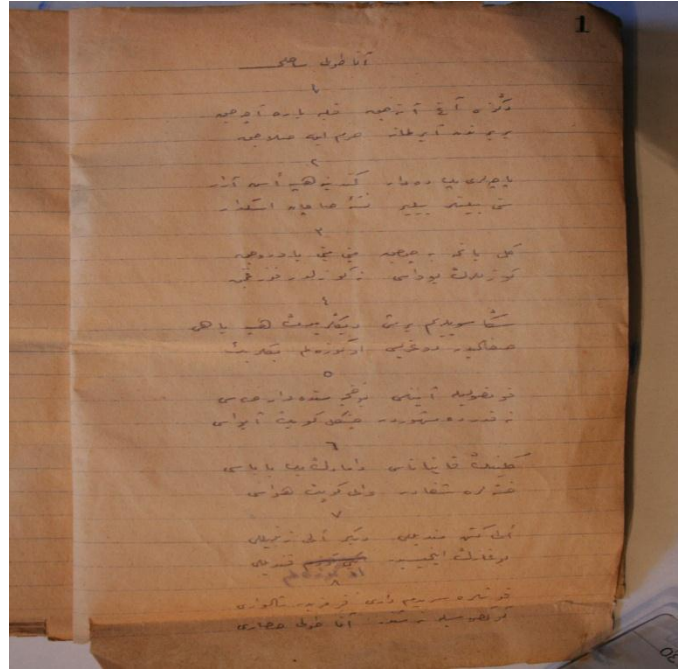
Sözüme artık inan
Sevda gamı pek yaman
Bir gün gelip ölecek
Meskenim Eyüp Sultan

6a

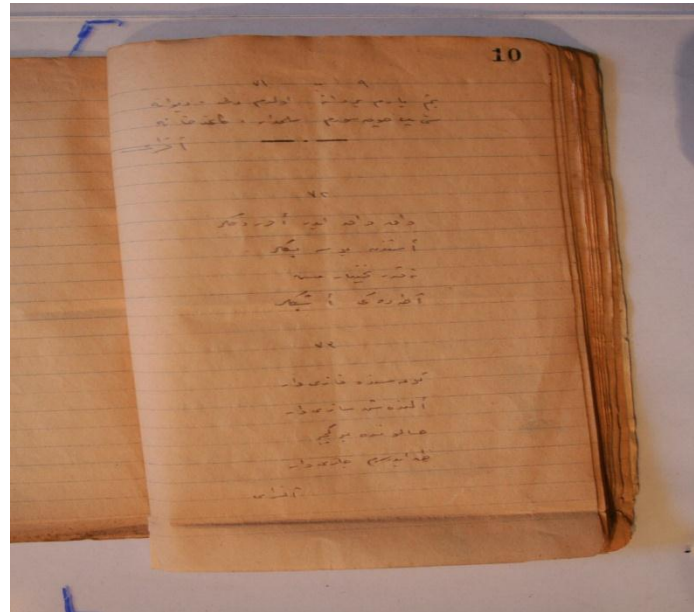
71

Benim yârim bir tane
Oldum deli divane
Seni pek çok severim
Silahtar Kâğıthane

İkrâmî

Cönkün birinci sayfası

Cönkte manilerin İstanbul'u konu alan manilerin bulunduğu son sayfa

Kaynaklar:

- Açıkgöz, Halil, *Âşık Deryamî Hayatı ve Şiirleri*, İstanbul, 1987, s. 384.
- Artun, Erman, *Günümüzde Adana Âşıklık Geleneği (1966 -1996) ve Âşık Feymani*, Adana, 1996, s. 278-282.
- Aslanoğlu, İbrahim Şah İsmail Hatayî ve Anadolu Hatayîleri, İstanbul 1992, s. 382-386.
- Atılğan, Halil, *Güneyde Kültür*, S. 83, 1.1996, s. 13.
- Bumin, Süleyman, *Tutuşan Ruh*, Sivas, 1936, s. 63-70.
- Çelebioğlu, Âmil, "Erzurumlu İbrahim Hakkı'nın Manileri", *Türk Kültürü*, Yıl. XXIV, S. 270, Ekim 1985, s. 29-31.
- Değer, Sadi [1976], *Karlı Âşık Hasreti*, Ankara.
- Dizdaroğlu, Hikmet (1969), *Halk Şiirinde Türler*, Ankara.
- Doğan, Durali (1988), *Yozgat Şair ve Yazarları*, Ankara.
- Ergun, Sadeddin Nüzhet (1955), *Bektaşî Şairleri ve Nefesleri*, C. I, İstanbul.
- Eset, Niyazi (1944), *Mukayeseli ve Neşredilmemiş Maniler*, Ankara.
- Gökalp, Mehmet (1988), *Bardızlı Âşık Nihanî*, Ankara.
- Gözaydın, Nevzat (1989), "Anonim Halk Şiiri Üzerine", TD-Türk Halk Şiiri Özel Sayısı III (Halk Şiiri), S. 445, Ankara.
- Kaya, Doğan (1996), *Çobanın Can Pınarı*, Sivas.
- Kayıkçı, Ali (1991), *Samsunlu Halk Şairleri*, Samsun.
- Kul Mehmet (1998), *Turnalar*, Sivas.
- Nasrattinoğlu, İrfan Ünver (1987), *Posoflu Âşık Zülali*, Ankara.
- Orhon, Orhan (1970), *Seyfi Şiirler*, İstanbul.
- Pürlü, Kadir (1992), "Suzi Divanında Maniler", *Kızılırmak*, I (2), Sivas.
- San, Sabri Özcan (1987), *Âşık Hicranî*, Ankara.
- Şenel, Süleyman (1997), *Kastamonulu Yorgansız Hakkı Çavuş*, İstanbul.
- Tansel, Fevziye Abdullah (1989), *Ziya Gökalp Külliyyatı-1: Şiirler ve Halk Masalları*, Ankara.
- Zeyrek, Yunus (1988), *Posoflu Âşık Zülalî*, İstanbul.